

Batxillerat. 1r curs. Llengua Castellana i Literatura

SA5: ¿Hablamos todos igual?

1. Competències específiques i criteris d'avaluació vinculats

- Competència específica 1 a desenvolupar

1. Explicar i apreciar la diversitat lingüística del món a partir del coneixement de la realitat plurilingüe i pluricultural d'Espanya i la riquesa dialectal de l'espanyol, així com de la reflexió sobre els fenòmens del contacte entre llengües, per afavorir la reflexió interlingüística, per refutar els estereotips i prejudicis lingüístics i per valorar aquesta diversitat com a font de patrimoni cultural.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL1, CCL5, CP2, CP3, CC1, CC2, CCEC1.

➤ Criteris d'avaluació

1.1. Reconèixer i valorar les llengües d'Espanya i les varietats dialectals de l'espanyol, amb especial atenció a les del propi territori, a partir de l'explicació del seu desenvolupament històric i sociolingüístic i de la situació actual, contrastant de manera explícita i amb el metallenguatge apropiat aspectes lingüístics i discursius de les diferents llengües, així com trets dels dialectes de l'espanyol, en manifestacions orals, escrites i multimodals.

1.2. Qüestionar i refutar prejudicis i estereotips lingüístics adoptant una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal, a partir de l'exploració i reflexió entorn dels fenòmens del contacte entre llengües, amb especial atenció al paper de les xarxes socials i els mitjans de comunicació, i de la investigació sobre els drets lingüístics i diversos models de convivència entre llengües.

- Competència específica 2 a desenvolupar

4. Comprendre, interpretar i valorar textos escrits, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, reconeixent el sentit global i les idees principals i secundàries, integrant la informació explícita i realitzant les inferències necessàries, identificant la intenció de l'emissor, reflexionant sobre el contingut i la forma i avaluant la seva qualitat i fiabilitat, per donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos i per construir coneixement.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL2, CCL3, CCL5, CP2, STEM4, CD1, CPSAA4, CC3.

➤ Criteri d'avaluació

4.1. Identificar el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals especialitzats, amb especial atenció a

textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, realitzant les inferències necessàries i amb diferents propòsits de lectura.

○ Competència específica 3 a desenvolupar

5. Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb especial atenció als gèneres discursius de l'àmbit acadèmic, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors: CCL1, CCL3, CCL5, STEM1, CD2, CD3, CPSAA5, CC2.

➤ Criteris d'avaluació

5.1. Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural, precedits d'un procés de planificació que atengui la situació comunicativa, destinatari, propòsit i canal i de redacció i revisió d'esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta.

5.2 Incorporar procediments per enriquir els textos, atenent aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical.

2. Sabers bàsics

- Desenvolupament social i històric i situació actual de les llengües d'Espanya.
- Estudi comparatiu de les principals varietats dialectals de l'espanyol a Espanya i a Amèrica.
- Estratègies de reflexió interlingüística.
- Detecció de prejudicis i estereotips lingüístics amb la finalitat de combatre'ls.
- Els fenòmens del contacte entre llengües: bilingüisme, préstecs, interferències. Diglòssia lingüística i diglòssia dialectal.
- Drets lingüístics, la seva expressió en lleis i declaracions institucionals. Models de convivència entre llengües, les seves causes i conseqüències. Llengües minoritàries i llengües minoritzades. La sostenibilitat lingüística.
- Propietats textuais: coherència, cohesió, correcció i adequació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit educatiu. Els textos acadèmics.
- Comprensió lectora: sentit global del text i relació entre les seves parts. La intenció de l'emissor. Detecció dels usos discriminatoris del llenguatge verbal i icònic. Valoració de la forma i contingut del text.
- Producció escrita. Procés d'elaboració: planificació, redacció, revisió i edició en diferents suports. Correcció gramatical i ortogràfica. Propietat lèxica.
- Formes lingüístiques per a l'expressió de la subjectivitat i de l'objectivitat.
- Recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació.
- Connectors, marcadors discursius i altres procediments lèxics i semàntics i gramaticals que contribueixen a la cohesió del text.
- Relacions entre les formes verbals com a procediments de cohesió del text, amb especial atenció a la valoració i a l'ús dels temps verbals.

- Correcció lingüística i revisió ortogràfica, gramatical i tipogràfica dels textos. Ús eficaç de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics en suport analògic o digital.
- Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit i la seva relació amb el significat.

3. Context de desenvolupament

Personal i educatiu.

4. Dinàmica d'iniciació

Sobre un mapa mut, entre tot el grup, s'aniran recordant les diferents llengües oficials i dialectes que es parlen a l'estat Espanyol. A continuació, amb exemples de vídeos de YouTube, inserits en una presentació de Google, se sentirà una mostra de cadascun d'ells. Per acabar, es reflexionarà sobre qüestions com ara: Quina diferència existeix entre llengua i dialecte? És negatiu parlar un dialecte? La varietat lingüística enriqueix o perjudica l'ésser humà? Etc.

5. Materials

Fulls, bolígrafs, llibre de text, ordinador i projector a l'aula, presentacions de Google i rúbriques d'avaluació.

6. Descripció i planificació de la tasca o tasques. Tipus i característiques del producte o productes obtinguts

Després de tres o quatre classes (depenent de l'actitud, més o menys comunicativa, del grup) dedicades a aprendre la teoria i a debatre sobre els temes que, derivats d'aquesta, vagin sorgint, s'empraran dues sessions en crear els productes amb els quals s'avaluaran els criteris corresponents. En primer lloc, els alumnes hauran de fer, en un full DIN A3, un esquema on apareguin les següents dades: les diferents llengües que es parlen a Espanya; a quines províncies del país i a quins països estrangers es parla cadascuna d'aquestes llengües; quins dialectes tenen; i en el cas dels dialectes de l'espanyol, on es parla cada dialecte i quines són les seves característiques principals. Mitjançant una rúbrica publicada a Classroom, s'avaluarà tant la precisió en els continguts com la capacitat de síntesi i d'organitzar les idees extretes d'un text.

En segon lloc, es proposaran, com a temes, una sèrie d'estereotips lingüístics i l'alumnat haurà de triar un i redactar, individualment, un text argumentatiu (es recordaran prèviament les característiques d'aquest tipus de text) qüestionant-los i refutant-los, adoptant una actitud de respecte i de valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal. En la rúbrica d'avaluació, penjada al Classroom, s'avaluarà tant això darrer, com la correcció en l'escriptura i l'adequació al tipus de text plantejat.

7. Procediments de retroacció, revisió i supervisió per part del professorat durant la realització de la tasca o tasques

El docent exposarà els continguts corresponents a classe i farà de mediador sempre que sorgeixi un debat. Durant les sessions en les quals els alumnes elaborin els productes, estarà disponible per a resoldre tota mena de dubtes i per orientar a les persones amb més dificultats.

8. Procediment d'avaluació final, qualificació i transferència del coneixement

Avaluació de l'esquema (criteris 1.1 i 4.1)

Avaluació del text argumentatiu (criteris 1.2, 5.1 i 5.2)